

Tabel 1:

Soortenlijst mollusken Bathse Spuikanaal en omstreken (km-hok 74-382); inventarisatie 28-10-2009, Slakkenwerkgroep KNNV-Afd. Bevelanden.

		levend juv	levend ad	dood juv	dood ad
land: huisjesslakken					
<i>Aegopinella nitidula</i>	Bruine blinkslak	6	1	4	1
<i>Carychium tridentatum</i>	Slanke dwergslak		2		
<i>Cepaea nemoralis</i>	Gewone tuinslak	2	15	6	1
<i>Cochlicopa lubrica</i>	Glanzende agaathoren	1	1		
<i>Discus rotundatus</i>	Boerenknoopje		3		
<i>Monacha cantiana</i>	Grote kartuizerslak	1		1	
<i>Nesovitrea hammonis</i>	Ammonshorentje		1		
<i>Oxychilus draparnaudi</i>	Grote glansslak				1
<i>Paralaoma servilis</i>	Duintolletje		1		
<i>Punctum pygmaeum</i>	Dwergpuntje	4			1
<i>Trochulus hispidus</i>	Behaarde slak	5		5	2
<i>Vallonia costata</i>	Geribde jachthorenslak		1		
<i>Vertigo pygmaea</i>	Dwerg-korfslak		1		
land: naaktslakken					
<i>Arion hortensis s.l.</i>	Zwarte wegslak s.l.	1			
<i>Arion intermedius</i>	Egel-wegslak	1	1		
<i>Arion ater</i>	Grote wegslak	1			
<i>Deroceras reticulatum</i>	Gevlekte akkerslak	2	1		
water: slakken					
<i>Ancylus fluviatilis</i>	Ronde beekmuts	6			
<i>Gyraulus albus</i>	Witte schijfhoren	2			1
<i>Gyraulus crista</i>	Traktorwielletje	3	4		
<i>Physella acuta</i>	Puntige blaashoren	90		2	
<i>Potamopyrgus antipodarum</i>	Jenkins' waterhoren	2	13		
<i>Radix labiata / balthica</i>	Ovale poelslak s.l.	23		5	4
<i>Stagnicola palustris s.l.</i>	Moeraspoelslak s.l.	8			
<i>Valvata piscinalis</i>	Vijverpluimdrager	5			
water: mossels					
<i>Dreissena rostriformis bugensis</i>	Quaggamossel	>100		44	

Deelnemers: Ine van de Ven, Els Koorstra, Jaap Woets en de auteur

De segrijnslak, *Cornu aspersum* (Müller, 1774) en de economie van het grondstoffenbeheer, of: hoe een objectieve waarneming tot foutieve conclusies kan leiden.

Arie W. Janssen

Summary

Interrupted mucus traces of *Cornu aspersum* are explained as a kind of economic behaviour on a surface of porous limestones, but very similar traces occur also on a wooden, non-porous surface, which leaves the interrupting of the traces in fact unexplained.

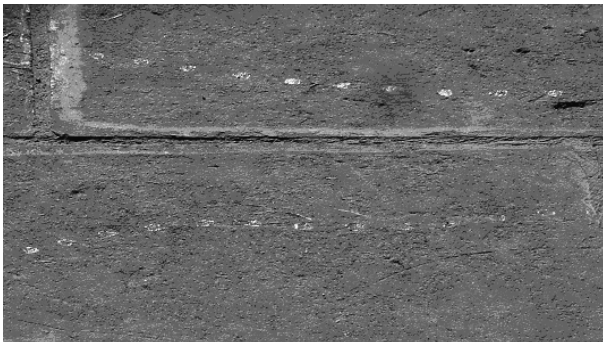
In onze tuin, op het eilandje Gozo (Malta), die gezegend is met een flauwe afspiegeling van de Maltese malacofauna, is *Cornu aspersum* (helaas, mag ik wel zeggen) een algemene, zij het ongenode gast. Hoe fraai het dier op zich ook is, het massaal aanvreten van moeizaam gekweekte planten nemen wij hem of haar niet in dank af. Een buurman van ons plaatst

dan ook zonder schroom zijn hak op zo'n dier, maar dat kost mijzelf altijd moeite, want ja, kijk toch eens hoe mooi ze zijn... toch?

Diverse andere mollusken leven in de tuin, met als algemeenste soorten, behalve dan de *Cornu*, de clausiliide *Papillifera*

papillaris (Müller, 1774), wat minder algemeen *Eobania vermicularis* (Müller, 1774), een enkele *Theba pisana* (Müller, 1774) en vroeger ook, maar nu vanwege de toegenomen cultivering van de tuin wel verdwenen, *Rumina decollata* (Linné, 1758). En, om toch nog iets bijzonders te bieden, de muren bewonende *Marmorana (Murella) melitensis* (Férussac, 1821), welke laatste soort zich soms veroorlooft, bij vochtig weer, om mijn studeerkamer binnen te sluipen.

Terrestrische mollusken hebben al een hele tijd mijn speciale belangstelling niet meer zo, want ja, er zijn ook zoveel andere groepen die leuk zijn. Toch, als vroeg-opstaander, deed ik een vreemde waarneming, kijkt U eens naar de volgende foto:

Duidelijk het kruipspoor van een slak, maar ehh ... hoezo die onderbrekingen ? Kruipt die slak met sprongetjes, huppelt hij? Ik kon het niet verklaren, maar noemde het onbekende dier maar 'de huppelslak'. Later heb ik dat verschijnsel veel vaker gezien, totdat ik op een goede ochtend de veroorzaker ervan al bezig zijnde aantrof. Het bleek gewoon de *Cornu aspersum* te zijn en het was me mogelijk, op m'n buik liggend, enkele opnamen te maken van z'n activiteiten:

Uit de foto's blijkt toch wel, dat het dier afwisselend het kopgedeelte of het staartgedeelte opheft, en dat niet in aanraking laat komen met de ondergrond. Dat verklaart dan weliswaar het onderbroken slijmspoor, maar de vraag blijft: waarom ? Waarom doet zo'n dier dat ?

Hiervoor dacht ik na enige tijd een best goede verklaring te hebben gevonden. Die tegels in onze tuin zijn gezaagd uit de zeer poreuze globigerina kalksteen, een laat-oligocene mariene kalk, die hier veel als bouwsteen wordt toegepast. Ik bedacht me ... jaja, die steen is zo poreus, dat de slak wel economisch móet omgaan met z'n slijmvoorraden. En ik verbaasde me over de praktische oplossing die hij gevonden had om het verspillingsprobleem te omzeilen. Een dusdanige oplossing, dat hieraan menig financieel instituut (en nee, ik noem geen namen) een voorbeeld zou kunnen nemen. Nog later ontdekte ik dat ook *Theba pisana* dezelfde tactiek toepast. Ik heb de plaatjes aan Ruud Bank laten zien, maar die had iets dergelijks nooit gezien, hoewel hij toch 'iets heeft' met *Cornu aspersum* !

Aarzelend of deze waarneming wel iets was om in Spirula te ventileren, heeft een en ander een tijdje gesluimerd totdat ik, toegegeven, in een balorige bui, het woordje 'huppelslak' eens in Google uitprobeerde. Wie schetst mijn verbazing, dat ik er een reactie op kreeg, uit volkomen onverwachte hoek, en nog voorzien van een afbeelding ook:

Plaatje op de website van Jacob de Bruin (http://jacobdebruin.weblog.nl/jacobdebruin/2007/08/hoe_die_huppelt.html), waarop een volkomen identiek kruipspoor te zien is, maar op een houten ondergrond! Niks poreuze kalksteen dus, niks economie van zuinig zijn met slijm Jacob geeft een grandioze verklaring, hoewel weinig wetenschappelijk, toegegeven, van dat spoor, in een bijgevoegd gedicht:

Hoe die huppelt

maar nee - niet als mijn vader - niet
als mijn broer - nee - niet als
mijn zoon - nee - niet
zo nee

en ook - nee - niet als mijn lief - nee - niet als de
goedlachse buurvrouw
of - nee - niet als die best vriendelijke meneer
en dan eigenlijk die best vrolijke hond
die daarnaast loopt

bijna huppelt - nee - ook niet - of misschien als
mezelf
- nee - niet als ikzelf - nee - echt niet
en alleen ik kan - nee -
wil dat weten

niet als ik maar als die slak dan - zie hem toch
kijk dan toch - hoe die huppelt
huppelt en huppelt
alsmaar door

wat huppelt die geduldig
naar zijn
horizon

Wat kan een eenvoudig, palaeontologisch georiënteerd malacoloog als ik nog daaraan toevoegen? Ik geef het U zoals het op mij toekwam: interessant, maar ... onverklaard!

Xewkija, Gozo, 27 maart 2010

Adres van de auteur:

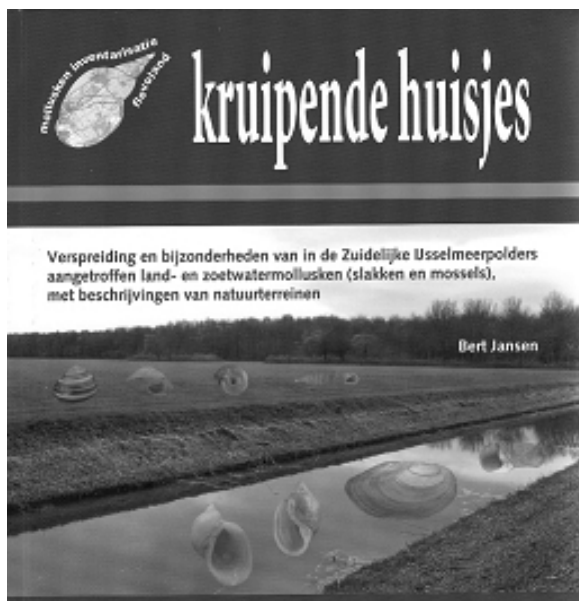
12 Triq il-Hamrija, Xewkija VCT 110, Gozo (Malta),
ariewjanssen@waldonet.net.mt

De geboorte van het boek "Kruipende huisjes" van Bert Jansen

Sylvia van Leeuwen

Recently, the book "Kruipende huisjes" by Bert Jansen has been published. It delas with teh land and freshwater molluscs of the eastern and southern part of the prov. Flevoland (the Netherlands). Here we give an impression of the day that was organized on behalf of the presentation of the book.

Het afgelopen anderhalf jaar is een zeer productieve periode geweest voor de Nederlandse malacologie: een jubileumboek van de NMV, een feestbundel voor dr. van Bruggen, een speciaal jubileumsupplement van Spirula, een boek over Schepman, de Fossielenatlas en ook nog het fraaie boek "Kruipende huisjes" van Bert Jansen. Over dat laatste boek gaat dit artikel.

Bert Jansen zijn vrouw Anneke gingen gedurende vele jaren vanuit hun woonplaats Lelystad op slakkenzoektocht in de Flevopolders. Bert hield alle waarnemingen nauwkeurig bij, en na verloop van tijd had Bert zo veel gegevens, dat hij

besloot om er een boek over te gaan schrijven. Veertien jaar heeft hij er aan gewerkt. In april 2010 was het klaar: een fraai boek met de titel "Kruipende huisjes". De ondertitel geeft aan wat er in het boek staat: "Verspreiding en bijzonderheden van in de Zuidelijke IJsselmeerpolders aangetroffen land- en zoetwatermollusken (slakken en mossels) met beschrijvingen van natuurterreinen".

Op 20 april 2010 werd de geboorte van het boek feestelijk gevierd in aanwezigheid van zo'n 65 familieleden, collega's en malacologische vrienden. Ook zijn kleinzoon Youri, die afgebeeld staat op de kaft, was er bij. Myra Swarte, specialist kleine waterbeestjes (macro-invertebraten) van het biologisch laboratorium van de Waterdienst, trad op als ceremoniemeester. Vervolgens kregen we vier interessante lezingen voorgeschoteld.

Frans Kouwets van de Waterdienst kwam als eerste aan het woord met de lezing "Hoe moet ons kindje heten? Over naamgeving in de biologie". Hij vergeleek de naamgeving van planten en dieren met die van mensen in de burgerlijke stand. Op humoristische en onderhoudende wijze benadrukte hij het belang van eenduidige naamgeving en correcte toepassing van wetenschappelijke namen.

De tweede spreker was Bram bij de Vaate, kenner van zoetwaterfauna en oud-collega van Bert Jansen. Zijn lezing had als titel "Waar komen sommige van onze kindjes vandaan?" en ging over de herkomst van allochtone mollusken in onze wateren. Allochtone soorten, ook wel exoten genoemd, zijn